

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a »Képes Világlap«-pal együtt
Egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel vesz
a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
ÜGYVÉD

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Karácsony.

(V.L.) A római imperium hatalmának delelőjén, Augusztusnak, az első dicsőségesen uralkodónak hatalma teljében, — a hatalmas birodalom egy kis megvetett provinciájának Betlehem városában született egy rongyos, vihar-
tépő istállóban a gyermek, akire szeretettel lehettek az istálló állatai, hogy meg ne fagyják, akinek imádságra megérkeztek a napkeleti bölcsek, akinek jöttére a betlehemi pásztorok az égen csodajeleket látnak, angyalok hirdették a Megváltó születését és akit élete rövid és egyenes útja felmagasztal isteni küldetésében. És azóta, hogy hitéért vértanui halált szenvedett, — a koreszmék változó fordulatai ellenére, immár kétezred éven át, egyre több rajongó hívet, imádóját hódítja millió számra és az öt világrészben.

Mindenüvé, melyet emberi ész, akarat, bátorság, lelemény, vagy véletlen az embernek ebből a földből új földrészt fölfedez, — az első hódító eszköz Jézus hite. A keresztény hitalapítónak keresztény kultúrája az, mely a fehér fajtól megrémült idegen, vad népeket először megnyeri, elbájolja, meg-

szelidíti és az emberi haladás útjára vonja. Nagy joggal magasztalhatta éppen e napokban az ékesszavu Prónay Dezső báró a keresztény kultúra áldását az emberiségre. Hiszen mióta ember él, olyan nagy, fordulat esemény nem volt a földön, mint a kereszténység hirdetése és elterjedése.

Valóban isteni erejű a keresztény hit, mert tanításai, hitbéli tételei isteni. Judea és Galileában, ahol nagy fokú filozófiai viták mentek végbe abban az időben és ahol megvolt a keresztény igazságoknak derengő sejtése, — a jeruzsálemi virágvasárnap bevonuló fényes külsőségei mutatják, — milyen ellenállhatatlan erővel ragadta el a lelkeket Jézus tanítása vonzó egyénisége, lemondása, élete, mellyel tanítását példázta és megerősítette.

És e mindenben kételkedő korban, amikor zavaros, ki nem alakult, sokban érthetetlen koreszmék piszkos tajtékja hullámzik a keresztény egyház felé, — a karácsonyi harangszó, a fenyőgalyas karácsonyfa hány tévelygős, hitében ingadozót és közömbösöt hódít vissza a keresztény vallásnak. És nincs olyan szkepszis, melyet meg ne ihletne, hatna a karácsony poezise s mindaz az emlék, mely a karácsonyhoz tapad.

Igen sokan, akik féltik a keresztény kultúrát ebben a dekadens korban, felette sötét színekkel festik, micsoda rombolást okozhat az emberiség között, ha sikerülne a keresztény egyházak ellen való harc. Csak hogy nem fog sikerülni! Mindaddig, amíg lesznek édes anyák, akik gyermeikhez így szólnak: friss kacsóid összetéve szépen, imádkozzál édes gyermekem! — addig ne féljünk. Az édes anya áldott szeretete talizmánnal látja el gyermekét az egész életre: a vallás vigasztalását nyújtván részére, főleg balsorsábau. És azt a gyermeket, akit az édes anya tanított imádkozni, ne féltsük még a hitbéli közöny nehéz és sivár óráiban se, mert ennél bizonyosan kongani fog a karácsonyi harangszó, amely oda visszi Jézus jászolához, ahol kétezred éven át a szeretet borult az emberiségre.

És ez szolgáljon ebben a sivár korban vigasztalására azoknak a boldogoknak, akik hisznek.

És ezért ápoljuk, tartjuk fenn a karácsonynak minden költészetét, évezredes szokását. Egész évben gyűlölködünk, legalább a karácsony hozzon össze szeretetben. Vajha a karácsony még azzal a csodás büvölő erővel bírna, hogy a viszályos pártos magyaro-

A mozgószínházak értékelése.

Írta: Urbányi C. József.

— A tanítók könyvéből. —

Hogy közérkölcöket a sajtón kívül különösen a mozgószínház mily félre utra tereli, azt a fővárosi rendőri gyermekbiróság 1911. évi statisztikája is mutatja. Letárgyaltatott 5170 ügy, miből 870 a leányokra esik. Ebből 4787 a kihágási eset s 753 esetben leánykák a részesei, Kor szerint 12 éven alul 571 gyermek került a rendőrbiróság elé. A leányok nagyobb részét csavargás s ebből eredő erkölcstelen bűnök miatt állítatnak elő. S vajjon a vidéki városokban jobbak az erkölcsök?

Az élet tarkakronikája nap-nap után mutatja nemcsak városban, de már falun is a mozgók romboló hatásait. S az evangelistának szentírási szavai újra beteljesednek, mikor igévé akarják tenni a hazugság szellemét: . . . hatalom adták neki minden nemzetségen és népen, nyelven és nemzeten. És imádták őt mindnyájan a föld lakói . . . Szinte pogányi bálványimádássá fajult a mozi-láz. Ebben pedig a legsajnálatosabb, hogy a kultúrtenyező mozgószínházak alacsony üzleti érdekből a lelkek megrontóivá szegődnek, nem törődve, hogy az esőként hulló aranyok mennyi ifju lelket szennyeznek be, tetek tönkre. S azok, akik a Kinizsiai, Hunyadiak, Dugovicsok, Rákócziak nemzetvédelméből kulturbestianizmust szimatoltak, az ifju lelket féltve a vérengzéstől — mert hisz Lobsien és Stern William vizsgálatai szerint is a történelem érdekli leg-

jobban a gyermeket — nem törődnek azzal, hogy az üzérkedő mozisok a nemzetnek mily megrontói akkor, mikor a legpiszkosabb történeteket vonultatják fel a vászonon. Jól tudják, a gyermek lélektanának motivumait a szenzációval bíró cselekmények dominálják. Ezt azután ki is használják. Ámde, nem nekünk pedagógusoknak kell részen állni jobban a szülőnél is, ha a jövőt akarják megintatni a jelennek kapzsiságával? Sok szó esik a patronázs teendőiről is.

A kormány és hatóságok kiváló gondot fordítanak a már züllöttekre. Nem lenne üdvösebb a züllöttséget megelőzni? A büntett problémájának valósággal nincs más megoldása, mint a büntettet előidéző okok elhárítása és nagyon igaz! minden büntető törvénykönyvnel többet ér az olyan haladás, mely a büntettek megelőzését eredményezi . . .

Ezt a végtelenül bölcs elvet követte a magyar tanítószó, midőn az utóbbi években állandóan felszinen tartotta az erkölcsi nevelés egyik legnagyobb ellenségének; a mozinak a megrendszabályozását. Mintegy három éve a Keresztény Tanítók Országos Egyesülete terjedelmes memorandumban mutatott rá arra, mint lehet a mozgószínház a népműveltség egyik nélkülözhetetlen forrása. Ámde a belügyminiszteriumban is ott settenkedik a magyar bürokratizmus s ezen végtelenül fontos ügyben csak nem történik semmi. Vagy talán az is törődés, hogy a főkapitány magyar fölírását is kíván a filmekben. Azért a tanítószóknak is mo-

rális kötelessége a jövő érdekében küzdeni a mozi reformjéért. Bécsben már sok történt, Berlinben még több. Az akkori erős kezű rendőrigazgató: Jagow szigorú rendeletet készített a mozgószínházak részére. A rendelet szerint a hat éven aluli gyermekek egyáltalán nem mehetnek moziba. A 6—14 éves közötti gyermekeknek pedig nem szabad felnőttek részére rendezett előadáson részt venni. Gyermekek csak külön ifjusági előadáson vehetnek részt. A rendőrség kino-osztályának cenzora a tanítószó közreműködésével végzi a munkáját. A jóváhagyott képek feltűnő helyen nyerne bélyegét, mint az Bécsben is szokásos, Amerikában, a szabadság hazájában pedig a miniszteriumnak egész külön osztálya intézi a mozgószínházaknak az ügyeit.

A sajtó és a színház minden szónál jobban igazolja azt, hogy kultúrtenyezővel mint lehet visszaélni, különösen akkor, ha ezek sivár lelkű üzerek kezébe kerülnek, kiknél a morális és etikai szempontok mérlegénél mindig nagyobb súlyu a pénz. Mozi-színház tulajdonos csekély befektetéssel, mert hisz sem művészi személyzetet nem fizet, sem diszletekre nem szorul, óriási jövedelemre tehet szert. Így egyes kapzsi vállalkozók hirtelen meggazdagodnak, mások erkölcsi romlásán kultúrterjesztés álleple alatt, a köznek nem hasznára hanein kárára. Okos példával járt elő Temesvár és Győr, hol a mozgószínházak tiszta jövedelmének 10—15 %-át kötelesek befizetni kulturális célra. Így Temesvár évi 80—90—100 korona, Győr pedig,

kat is összebékítene, akik a nemzet béke-karácsonyfája alatt így szólalnak: «Szeressük jobban a hazát, semmint gyűlöljük felfogásbeli különbségünkért egymást». De ez már nemzeti sajtóságunk és évszázados bűnünk megtagadása lenne. Kába remény, amely nem következhet be.

Kondulj meg karácsonyi harang, hirdesd a szeretetet az emberek között. Tisztíts meg az élet harcaiban ránk rakódott salaktól s engeddd, hogy a karácsonyfa alatt abból az örömből, melyet a gyermekek oly megindítóan éreznek, ránk is hintődjenek minél több.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk olvasóinknak.

Községi közgyűlés.

Kunszentmárton község képviselőtestülete 1913. december hó 22-ik napján, hétfőn délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott.

A közgyűlés iránt nagy volt az érdeklődés. A mai közgyűlés választott kántort, illetve hívtak meg kántornak ifju Mezey István vingai kántort, néhai Mezey István legidősebb fiát. A meghívás egyhangú volt. Ilyen közgyűlése még nem volt Kunszentmártonnak.

A közgyűlés alig tartott husz percig. Első tárgy volt a kántori állás betöltése tárgyában intézkedés. Erről külön cikkben számolunk be olvasóinknak.

Harsányi Gusztáv 100 korona fizetési előleget kért, mit a képviselőtestület meg is adott neki.

Az 1913. évi közgyűlési határozatok végrehajtásának ellenőrzésére a képviselőtestület Józsa Ferenc, M. Kovács István és Glück Adolf képviselőket küldte ki jelentéstétel kötelezettsége mellett.

Nem volt több tárgya a hétfői közgyűlésnek. Amilyen csendben jöttek a képviselők, épen olyan csendben távoztak el. Bizonyos meghatottságot észlelhettünk képviselőknél.

30,000 korona jövedelemhez jut. Ebből is világosan kitűnik, hogy az élelmes vállalkozók mily óriási jövedelemre tesznek szert — munka nélkül.

Jól ismerjük és értékeljük is a mozi kiváló kulturát terjesztő hatalmas, azért azt támogatni is kell, de ez nem zárja ki az ellenőrzést. Nem óhajjuk a mozikat megfojtani, csak a népműveltség igaz áldásává akarjuk tenni, az erkölcstelen tendenciák kigyomlálásával. Az iskolákat illetően különösen örvendetes hírt kaptunk arról, hogy Thomas Alva Edison kézitáskában hordozható vetítógépet talált fel, amelyben ötnegyedórás előadáshoz ezerkétszáz méteres film helyett nyolcvan méteres kell csak. Így a mozi olcsóságánál fogva a falusi iskolákban is a pusztá teória, — hogy a mozgóképek az oktatásnak és nevelésnek igen hasznos eszközeivé lehetnek — valóra lesz váltható.

Ha a mozgó-színházak a polgári erkölcsökben garázda módon gázolhatnak sáros csizmával, akkor nagyon igaz az, hogy a néptanító maga példás viseletében fel sem veheti a versenyt, a nyers ösztönökre, elektromos világitásra támaszkodó mozikkal; mert az iskola ideáljai: a nemes emberiségben nagyszerű példaképek: Hunyadiak, Rákócziak mind elhalványulnak itt a párisi gaminok és a pesti jasszok homályában.

Ezek után már csak az lehet feladatunk, reá mutatni arra, mit is kell nekünk néptanítóknak állandóan segítenünk, míg célt nem érünk,

lőinken, de ez nem is volt csoda, hiszen még egy hete sem múlt el annak, hogy kántorunk meghalt, már is új kántort választott a képviselőtestület. Azt azonban mondhatjuk, hogy a képviselőtestület választásával Kunszentmárton népe nagyon meg van elégedve.

Uj kántora

van Kunszentmárton községnek. Kunszentmárton község képviselőtestülete hétfőn tartott közgyűlésében ifju Mezey István vingai kántort, néhai Mezey István fiát egyhangulag meghívta a kunszentmártoni kántori állásra.

Nevezetes közgyűlése volt a hétfői Kunszentmártonnak. Nevezetes azért, mert választás alkalmából soha ily egyetértés nem volt még Kunszentmártonban. Egyhangulag, minden ellenvetés nélkül szavaztak képviselőink, nem hangzott ott más jelölt neve, nem volt korteskedés sehol, mindenki érezte, hogy kötelességet teljesít, amikor a néhai kántorunk legidősebb fiát ülteti a kunszentmártoni kántori állásba.

De nevezetes volt ez a közgyűlés azért is, mert még sohasem fordult elő Kunszentmártonban, hogy valakit egyszerűen meghívjanak valami állásba, ilyen megtiszteltetés még nem ért senkit a kunszentmártoniak részéről, csupán ifju Mezey István vingai kántort.

Amint ismerjük új kántorunkat, Kunszentmárton választása szerencsésnek mondható, mert ifju Mezey István méltó fia apjának, ki rendelkezik mindazon jeles tulajdonságokkal, melyek hivatottá, méltóvá teszik őt erre az állásra, szép hangja pedig egyenesen predesztinálja őt erre.

Ifju Mezey egyhangú választás folytán foglalja el állását. Az egész nép szeretete nyilvánult meg egyhangú meghívásában. Ezt ne feledje el ő soha. Akármilyen történések, jó, vagy rossz, jusson mindig eszébe, hogy őt meghívták, oly kitüntetésben részesült, melyre gondolni sem mert volna és amelyben előtte senkisé is részesült.

A nép szereteteért, szeretettel fizese-

sen. Legyen jó, szorgalmas kántora népének. Ha megfogadja tanácsunkat, ő lesz a legboldogabb ember Kunszentmártonban, mert a kun nép megbecsüli a józan, szorgalmas hivatalnokot.

Hirek.

Kunszentmárton, 1913. december 25.

— *Lapunk olvasóinak és munkatársainak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.*

— 1914. év január 4-én fog lapunk legközelebbi száma megjelenni.

A király álma.

— Karácsonyi legenda. —

Álmodott a király. És álma oly szép volt. Hóval borított tájakról kis gyermekek csoportosan közeledtek feléje. Karácsony este volt. És megzörgették ablakát.

— Meghallgatják-e az angyali vigaszt: szóltak be a király ablakán.

A király igent intett, amire az apró gyermekek kórusban, mintha csak angyalok lettek volna, elkezdtek énekelni:

«Csorda pásztorok, midőn Betlehembe Csordát őriznek éjjel a mezőbe Isten angyali jönnének hozzák!»

A király sok gyönyörűséget hall; de ilyet még soha, Kitekintett ablakán a hőmezőre, a birkabekesben énekelő gyerekseregbe és álmélkodva kiáltott föl:

— Honnan-e filomélai hangok?

Kinyitotta az ablakát és mintha madár lett volna: hiszen a mesében minden lehetséges, egyik gyermek felugrott a királyi kastély ablakára, és megszólalt:

— Köszöntöm a magyarok fölséges királyát az Uristen még sok-sok Karácsonyig éltesse. Bort, buzát, békességet!

A királynak annyira tetszett a kis pufók magyar gyerek, hogy ölbe emelte, és homloka közepén megcsókolta.

De ekkor történt csak csodás dolog! A kis pufók magyar gyerek feje fölött szép fényes csillag ragyogott. Csodálatos tüntemény, mely tulragyogta a királyi ragyogványokat és fénye elhatolt messze földre. (Azóta is vitatkoznak a tudósok, hogy micsoda meteor szaladt le akkor az égről?)

És azóta huszonhárom esztendő telt el, megrakodva buval és örömmel, — hogy a király ezeket álmodta. Ez idő alatt a béke fehér galambja, majd a háboru fekete vihar-madara száldogált a Burg fölött, erős gondokat, álmatlan éjszakákat hozva a népeit szerető királynak.

De most Karácsony előtt újra szép álma volt a királynak, folytatása a soha el nem feledett 23 év előtti édes karácsonyi álomnak.

Azt álmodta a király, hogy a Magyar Alföld rónáin gyönyörű sorokban megindultak a magyar bakák feléje. És aki őket vezette, annak a feje fölött újra látszott az a ragyogó csillag, mely ámulatba ejtette 23 év előtt. Mintha megnövekedve, ugyan az a szőke pufók magyar gyerek tartaná a Manlichert, aki ezelőtt 23 évvel a bethlehemi pásztori énekekkel lepte meg.

Egyre nőtt a királyi palota nagy térségén a tömeg. És egyre fényesebben ragyogott a karácsonyi csillag. Százazrek ajkáról zendült feléje:

— Boldog Karácsonyt a békeszerző királynak!

Majd megváltozott a kép, kitarult előtte, de az álom nagy arányaival Magyarország térképe. Az álom tünderei hozták elébe a Dévénynél befutó Dunát, a Vág dicsőség-hirdető magyar várromjait, az aranykalással ékes alföldi rónát, majd tul a Királyhágón a Retyezát főséges ormát s odafönt a király-hegyeket s odalent a szőlőgerezdekkel ékes déli lejtőket.

És ahova a király nézett, nem látott mást mint ünneplőbe öltözött magyar anyákat, akik a rózsakoszorúval kezükben közlekedtek feléje s szemükben a hála és megindulás, ajkukon pedig meg nem szűnő módon ez az imaszerű kiáltás:

— Ringasd álomtündére boldog álomba a mi dicső királyunkat, aki bölcs nyugalmával, békeszeretettel lehetővé tette, hogy nekünk boldog Karácsonyunk legyen. Hogy nem kell aggódnunk háboruba szállított magzatunkért és nem kell gyászolni a csatásokon elesett vértünket. Óh! áldott tegyen a békeszerző király.

... Vajjon így álmodta ezt meg a király?..

— **Főispáni kinevezések.** Dr. Horthy Szabolcs vármegyénk főispánja a december 20-iki közgyűlésen Lippich István aljegyzőt tiszteletbeli főjegyzővé, Back Andor, dr. Horváth József szolgabírákat, valamint Alexander Imre és Pethes László megyei aljegyzőket tiszteletbeli főszolgabírákká nevezte ki.

— **Megyebál Szentesen.** Csongrád vármegye tisztikara és a törvényhatósági tagok 1914. évi január hó 10-én tartják meg Szentesen a szokásos megyebált. Lesz katonai és cigányzene — és sok fiatalember, tehát Szentesen mulatni fognak január 10-én.

— **Hivatalvizsgálat.** Dr. Nagy Ottó járásunk főszolgabírója az elmúlt héten járása négy községében, Kunszentmártonban, Szelevényen, Sason és Ugon hivatalvizsgálatot tartott. Az eredménnyel mindenütt meg volt elégedve és megelégedését fejezte ki az ügykezelés pontosságára felett.

— **Színészet Kunszentmártonban.** Könyves Jenő országos hírű első magyar stagione színtársulata, a nagyméltóságú kultuszministerium pártfogása alatt áll, legutóbb Székesfehérváron, Veszprémben, Komáromban, Léván, nagysikerrel vendégszerepelt, ugyszintén Szolnokon is a legmelegebb támogatásban részesítette a közönség Könyves Jenő kitűnően szervezett társulatát. Január 3-án kezd meg előadásait Kunszentmártonban a „Körös szálló” színterében. Első bemutató előadás „Halló” szenzációs sikerű vígjáték lesz. Továbbá színrekerülnek, Titok Préda, Zöld frakk, Hónapos szoba, Mumus, Bolondok tánca, Ur és paraszt, Tavasz ünnep, Brezda ur, Isteni szikra, Napraforgós hölgy ujdonságok, Zsába, Arany kakas, reprierek. Bérletek eszközésével Pintér Dezső titkár, a nagyváradi színház volt tagja van megbízva, ki már megérkezett városunkba. Szelvény-bérlet is lesz, naponta több szelvény is beváltható. Minden előadás bérletben kerül színre. Bérlet szűnet nincs. Bérletet nem kell előre fizetni.

— **Hogyan fokozzuk a tavaszi kalászosok termését?** A tavaszi kalászosok valóságos moztóháza gyermekei a gazdának. Soha se vet a gazda olyan földbe zabot, árpat vagy tavasz buzát amely istálló trágyát kapott. Pedig ezek a növények is nagyon hálásak a jó trágyás föld iránt. A frissen trágyázott földben az árpa meg a zab is igen nagy termést ad és sokszorosan fizeti vissza a trágya árát. Csak hogy persze nincs a gazdának annyi trágyája hogy a kapás növények alá is, meg a tavaszi növények alá is istálló trágyát adhasson. De nem is szükséges feltétlenül istálló trágyát adni, mert a helyesen alkalmazott műtrágyákkal akár a tavaszi buza, akár az árpa, akár a zab

termését 2—3 méterhátsával, sőt többel is lehet fokozni. Az ásványi trágyák kiszórásának azonban már most a tél folyamán van ideje, mert minél korábban szórjuk ki vetés előtt, annál nagyobb lesz terméscsökkenés hatásuk. Agyagos, vályogos, kötött talajra k. holdanként 150 kg. szuperfoszfátot kell kiszórni január-februárban hőmentes időben és befogaszolni. Homok talajokra 200 kg. káliszuperfoszfátot kell ugyancsak ilyenkor kiszórni és befogaszolni. Amennyiben az illető talaj már 6—8 év óta nem kapott istálló trágyát, egymagában a szuperfoszfáttal nem érünk elegendő terméscsökkenet, mert a talajból egy fontos növényi tápláló anyag, a nitrogén is hiányzik. Ennek a pótlásáról is kell tehát gondoskodni olyan módon, hogy márciusban a már épen kikelt vetésre rászórnunk 30—40 kg. chilisalétromot kat. holdanként, mindig csak a déli, vagy a délutáni órákban, amikor a növényzet sem esőtől, sem halmattól nem nedves. Hogy e csekély mennyiségű chilisalétrom trágyát egyenletesen tudjuk elszórni, keverni kell azt ugyanolyan súlyú száraz homokkal. A szuperfoszfát, illetőleg káliszuperfoszfát és chilisalétrommal mind azt a növényi tápláló anyagot megadtuk a talajnak a melyre a növényzetnek gyorsabb fejlődése céljából szüksége van és így egész biztosan számíthatunk arra, hogy a terméscsökkenet nemcsak a műtrágya árát téríti meg, de jelentékeny hasznunk is lesz belőle.

— **Meghiúsult felebbezés.** Emlékeznek még olvasóink, hogy a képviselőtestület leszállította a felsőerdő legeltetési díját 30 koronáról 15 koronára, mivel a nyár folyamán az erdő állandóan víz alatt állott. Ezen határozatot Nagy Géza földbírtokos és takarékpénztári igazgató megfélebbezte. A törvényhatóság a december 20-án tartott közgyűlésen foglalkozott a felebbezéssel és azt elutasította és a közgyűlési határozatot helybenhagyta, mert igazságosnak tartotta a legeltetési díj leszállítását. Emlékezhettünk, hogy az idie esős nyáron a tehének alig járhattak ki legelni, nem szép dolog lett volna tehát a községnek vízszolgáltatás nélkül 30 koronát zsebre vágni.

— **A bor mint fertőtlenítő.** Az orvosok legújabbán azt állapították meg, hogy a víz, még az ásványvíz is nagyon gyakran oka a vakbélgyulladásnak. Ezt a meglepő megállapítást több pozitív eset alapján a Presse Médicale legutóbbi száma teszi közzé. A múlt hónapban egy tizenhat tagú család hat tagja volt kénytelen magát vakbélgyulladás miatt megoperáltatni és pedig éppen az a hat, aki különösképpen mindig csak vizet ivott, míg a család többi tagjának semmi baja nem esett. Általánosságban megállapítja a közlemény, hogy a borivó embereknek csak fél százaléka kapja meg a vakbélgyulladást, míg a vizivók tíz százaléka kénytelen számolni ezzel a kellemetlen betegséggel. Látnivaló, hogy a különbség mindenesetre elég tekintélyes. Bizonyos továbbá, hogy a vakbélgyulladás különösen a jobbmodu társadalmi rétegekben fordul elő azóta, mióta elegáns szokás lett az absztinencia, vagyis körülbelül huszonöt esztendője. Méltán föl lehet tenni a kérdést, hogy mindennek mi a magyarázata és hogy netalán tartalmaz-e a víz valami olyan eddig ismeretlen bacilust, amely a vakbélgyulladást elősegíti? A dolog magyarázata azonban nem azon fordul meg, amit a víz a szervezetbe bevisz, hanem azon, amit nem távolít belőle. Gagey, Sabrazes és más híres orvosok vizsgálatai kimutatták, hogy a természetes tiszta bor igen jó fertőtlenítő, ha nem az volna, akkor a mikrobák kényükre-kedvükre dulhatnának az ember belsejében. A vizivók meghagyják ezt a szabadságot a mikrobáknak, innen a vakbélgyulladás. Az új elmélet mindenesetre a bor-kereskedők körében fogja a legnagyobb híveket találni.

— **A Községi Kör bálja** január 6-án, vizkereszt napján lesz megtartva a kör saját helyiségében.

— **Tejgazdaság.** A pusztaitvánházi tejgazdaság, melyről már többször írtunk is, január elsejével tényleg megnyílik. Azok akik előjegyezték, már elsején reggel megkapják házhöz szállítva a tejet.

— **„Mélyen leszállított árak” nem kihágás.** Kereskedői körökben szokott dolog, hogy kirakataikba a cikkekre a „mélyen leszállított árak” jelzést alkalmazzák. Megtörtént, hogy egyes hatóságok a kereskedők ezen eljárását az 1884. évi XVII. t.-c. 51. §-ában ütköző kihágásnak minősítették s az illető kereskedőket megbüntették. Egy ilyen eset a kereskedelemügyi miniszter ítélete alá kerülve — a miniszter ez évi 64,048 sz. rendeletével kimondta, hogy a „mélyen leszállított árak” szövegű hirdetés nem képezi a fentebb említett törvénybe ütköző kihágás tényálladékát.

— **A Quo Vadis** (a keresztyények üldözése a pogány korszakból) vasárnap lesz a moziban bemutatva. Ez az előadás felülmúlja a mozi eddigi összes előadásait. A helyárak mérsékelten felemeltek. Páholy 1.60 fill., első hely 1.20, második hely 80 fillér, harmadik hely 60 fillér. Ez az előadás nem szorul ajánlatra, mert világhírű mozi darab.

— **A javithatatlan.** A rendőrségnek és csendőrségnek sokszor meggyűlt már a baja Sz. Vince Mihály kunszentmártoni legénynyel, a ki a tavasszal Szepesi Mátyás postásfiút leütötte, Legújabb bűncselekményénél alaposan megjárta. A múlt péntekre virradóra betört egy istvánházi majorba, a hol egy a lovák mellett foglalatokodó kocsiist homlokot szurt, aztán a kastélyba indult az intézővel „számolni.” Az intéző, aki éppen a szarvasi vásárra készült, elzavarni igyekezett a bicskával hadonászó idegent, a ki nem akart távozni, hanem rá akart rohanni. Az intéző szorongatott helyzetében lábszáron lötte Vincét, aki térdrehullva kért bocsánatot.

Előfizetési felhívás.

Egy évvel ismét öregebbek vagyunk. És ez az év olyan gyorsan eltelt, hogy alig vettük észre.

A Kunszentmártoni Ujság is egy évvel öregebb lett, egy pár nap és belép az ötödik évfolyamába.

Egy év ismét lepergett. Sajnáljuk, szomorkodunk, hogy elmúlt, pedig nincs mit rajta sajnálni, mert az 1913. rosz év volt, tele bajjal, keserűséggel. Mégis sajnáljuk, hogy elmúlt, hiszen öregebbek lettünk egy évvel.

Akármi rosz év volt is az 1913., mégis gondoljunk vissza rá, gondoljunk vissza azért, hogy teljesítettük-e kötelességünket, beváltottuk-e azt, mit az olvasóknak ígértünk?

A Kunszentmártoni Ujság az 1913. év folyamán hiven teljesítette kötelességét, mindazt beváltotta, amit ígért.

Kerülte a személyeskedést. Ha előfordult néha, hogy valakiről erősebben nyilatkoztunk, ezt nem lehet a mi rovársunkra írni: közügygel foglalkozván, igazságos kritikát gyakoroltunk.

Harcoltunk, sikra szálltunk a jó és a hasznos dolgokért és nem nyugodtunk addig, míg azok meg nem valósultak.

A Kunszentmártoni Ujság mindig arra gondolt, hogy Kunszentmártonért

és a tiszai alsójárásért alakult, ezért egyedüli kötelességének tartotta, hogy azok érdekeit mindig szíven viselje.

A Kunszentmártoni Ujság hozzászólt mindenhez. Ostorozta a rosszat, a jó mellett sikra szállott. A tiszazugi vasutat a Kunszentmártoni Ujság vitta ki, hétről-hétre agitálva e vasut mellett.

De nem is bírjuk elősorolni azt, amit a Kunszentmártoni Ujság kivivott. Becsületesen megfelelt a beléje helyezett várakozásnak és ha valami nem sikerült, ez nem rajtunk mulott.

Itt az 1914. év.

Ismét kérjük olvasóinkat, támogassák e lapot, fizessenek elő, mert előfizetők hiányában a Kunszentmártoni Ujság nem teljesítheti nemes hivatását, nem lehet öre a közügynek, pedig, négy dicsőséges év után, sajnálatos volna, ha a Kunszentmártoni Ujság megszűnne.

Fizessen elő mindenki, aki csak teheti, mert a Kunszentmártoni Ujságnak minden család asztalán helyet kell foglalnia, mert enélkül egy család sem lehet meg.

A Kunszentmártoni Ujság előfizetési ára oly csekély, hogy azt a legszegényebb ember is megrendelheti.

Aki a Kunszentmártoni Ujságot megrendeli, az csak községének tesz szolgálatot, mert ez az ujság kezdettől fogva mindig Kunszentmártonért és a járásért harcolt.

A szerkesztőség.

Nem hinné el senki,

ha nem tapasztalná, hogy a kunszentmártoni piacon milyen olcsó az állat. Ha kimegyünk szerdai napon a piacra, alig tudunk az eladók elöl szabadulni, kik potomon árón kínálják az élő állatot. Ugy adják, ahogy veszik. Ilyen alacsony árakra nem emlékezem, pedig már volt idő, hogy az élő állatot majdnem ingyen adták, csak hogy tartani ne kellessen.

Csupán azon csodálkozom, hogy ilyen alacsony árak mellett, miért mégis olyan drága a hus a husszékben? Ezt igazán nem tudom megmagyarázni. Ha valamit olcsón veszünk, azt megfelelő haszonnal tovább adjuk, de nem illő dolog valamiért dupla árat kérni és visszaélni a közönség jóindulatával.

Egyenesen visszaélés az a kimérők részéről, hogy a 86 fillérért vett sertést 1 korona 52 fillérért mérik ki. És ezt pirulás nélkül teszik, mert természetesnek tartják, hogy aki eszik az borsosan fizesse is meg az árat.

Voltam bátor egy kis statisztikát közölni Szolnok, Szentés és Csongrád husáiról. Ezt a statisztikát most kiegészítem a Tiszaföldvárival, ahol a marlahust 1 koronáért, a juhust 84 fillérért, a sertéshust pedig 1 korona 6 fillérért lehet kapni.

Ugy-e jámbor olvasó, összecsapod kezeidet és felkiáltasz: Isten a világ felett! Hát lehet ez? Mindenütt lehet olcsó húst enni és mindenütt lehet húst enni, csak egyedül Kunszentmártonban nem?

Bizony, bizony mondom jámbor olvasó, ez így van. Kunszentmárton a drágaság és az emberi lelketlenség hazája. Itt nem az az elv, hogy éljünk, de másokat is élni hadjunk, hanem, hogy csak mi éljünk, de mindenki más pukkadjon meg és pusztuljon el, mert csak így szép a világ.

Ez az elv nem engedi, hogy a huskimérők engedjenek valamicskét a husárakból. Isten a világ felett, mi lenne akkor belőlük? Ha olcsóbban adnák a húst, kevesebb jutna akkor szórakozásra. Pedig a szórakozás a fő. Reggel cognac, délelőtt tizórai, délben jó és kellemes ebéd, ebéd után fekete, billiárd, esetleg makaó, délután késő estig huszonegy. Jámbor olvasóm, mindez sok pénzbe kerül. Azt csak nem kívánhatod, hogy a bárd mestere egész délután ne kártyázzon a kávéházban. Viszont azt se kívánhatod, hogy folyton nyerjen. Így aztán veszít. Ezt pedig Valakinek meg kell fizetni. Megfizeted Te jámbor olvasó. De ez még jó, mert, ha a bárd mestere veszít, akkor Te eszel húst, ellenben, ha nyer, akkor nem vág (t. i. állatot, de a vörös ást kivágja) és nem eszel húst.

Igy állván a dolok Kunszentmártonban, megindult a mozgalom, hogy husszékkel kell felállítani. Folyik is serényen a részvényjegyzés és ha az Egek Ura is úgy akarja, a husszék február elsején megnyílik.

Hogy idáig fejlődtek a dolgok, annak a huskimérők az okai, kik eddig nem ismerték az egyszeregyet és így számítani sem tudtak. Most már a közönség lépett fel tanítónak és tanítja számolni a huskimérőket, kik bizony sirva fogják az egyszeregyet megtanulni.

572/1913. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kunszentmártoni kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. 163/6. számú végzése következtében dr. Kovács József ügyvéd által képviselt Wolf Dezső javára 67 kor. 64 fill. és járulékai erejéig 1913. évi november hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 660 koronára becsült következő ingóságok, ugymint: hordós borok és boros hordók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kunszentmártoni kir. járásbíróság 1913. évi V. 357/2. számú végzése folytán 18 korona 64 fillér tőkekövetelés, ennek 1912. évi január hó 1-ső napjától járó 5% kamatai és a már megállapított költségek erejéig, Tiszakürtön, (örög szőlő) végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1914. évi január hó 3-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kunszentmárton, 1913. évi decz. hó 22 napján.
Hubay,
bir. végrehajtó.

4232/1913. szám.

Arverési hirdetmény.

Kunszentmárton község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a kunszentmártoni közbirtokosságtól a fekete örvényszög helyett cserébe kapott **masterszállási, kis- és nagysiratói mederföldek**, nemkülönben a **harangzugi**, továbbá a **kunszentmártoni káposztás és péterszögzugi ingatlanok** parcellánként **1913. december hó 29-én délelőtt 10 órakor** a község háza tanácstermében tartandó nyilvános árverésen elfognak adatni.

Mire az érdekeltek meghivatnak azaz, hogy az árverési feltételek és szerződés a főjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Kunszentmárton, 1913. december 9.

Fazekas
főjegyző.

Karsai Márton
főbíró h.

DR. DÉRI JÓZSEF

orvosnak bethlen-utcai házában 4 szoba és 2 konyhából álló lakása egy, esetleg két lakó részére **1914. április 24-től**

kiadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonos jakásán.

Névjegyeket
csinos kivitelben készít

Wolf Dezső
könyvnyomdája
Kunszentmártonban.

A már világhírű Kolozsvári (Heinrich)

Szent László fertőtlenítő

**Pipere-
szappan**

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ragályos betegségtől és a mellett remek illatával kiváló bőrfinomító anyaga folytán elsőrangú kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. Ara 70 fillér.

Eladó méz.

Elsőrendű kifogástalan tiszta akác-mézet 5 klgmos postadobozokban bérmentve 10 koronáért.

Elsőrendű kifogástalan zamatu tiszta fű-mézet 5 kilogramos postadobozokban bérmentve 9 koronáért.

Elsőrendű kifogástalan tisztes különböző virág-mézet 5 klgmos postadobozokban bérmentve 8 koronáért.

Gyönyörű szép csemege sejtés-méz kilogramonként 2 koronáért bérmentve küld

Kovács Elek

méhész, Kunszentmárton.

25 klgnál nagyobb vételeknél külön árait vannak

Tudomására

hozom Kunszentmárton község igen tisztelt közönségének, hogy

mosó-és vasaló intézetemet,

amely éveken át özv. **Némedy Gyuláné** urasszony házában nyert elhelyezést, legújabbban a **Wesselényi utcai 1328. sz. alá** (saját ház) helyeztem át. Mint eddig, úgy ezután is főtelevésem leendő, hogy mindazokat, kiktől szakmámba vágó megbízatást kapok, tiszta, szép munkával, lelkiismeretes ár és a legnagyobb pontossággal szolgáljam ki. Miért is tisztelettel kérem az irányomban megnyilvánult jóakaratu támogatást továbbra is fenntartani. — Kiváló tisztelettel

SZASZKÓ IRMUSKA

Mindenféle

BUTOR és épület-asztalos munkákat

legjobb kivitelben, legjutányosabb árak mellett gyorsan s pontosan készit

Akhim István asztalos - mester
Kunszentmárton

Műhely Cseuz Kálmán szomszédságában, Tropa-féle házban

KÖHÖCÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle cukorkánál.

Millió ember szereti a világhírű RÉTHY-cukorkákat, mert rendkívül kellemes ízű, a gyomrot, étvágyat nem romlja. Meghűlés, hurut, köhögés ellen biztosan és gyorsan használ. Vásárlásnál vigyázzunk és hátrazottan RÉTHY-féle kéréjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a „RÉTHY” név.

1 doboz ára 60 fillér, kapható mindenütt.

RÉTHY BÉLA gyógyszerész Békésesaba.

Kiadó üzlethelyiségek

Özv. Némedy Gyuláné templomtéri házában

vannak. Értekezni lehet a tulajdonossal.

Uj lakatos műhely.

Tisztelettel tudatom Kunszentmárton és környéke m. t. közönségével, hogy az **Illés-féle házat (Juhászkereszt-utca)** megvettem s abban a mai kor igényeinek teljesen megfelelő az összes segédgépekkel ellátott

géplakatos műhelyt

rendeztem be.

Elvállalok mindenféle gazdasági és ipari

gépjavításokat, új gépek felszerelését, épület lakatos munkákat

s általában minden e szakmába vágó munkákat.

Arra fogok törekedni, hogy a nagyközönség igényeit minden tekintetben kielégítek s kérem szives pártfogásukat.

Kiváló tisztelettel

Barna Tóblás

géplakatos-mester.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

kaucsuk kompozitioval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedéllemez. A jelenkor legjobb tetőfedéllemez.

VÉGTELENÜL TARTÓS.

Régi zsindeletetők átfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mézslével bekenni nem kell.

Szolnokon kapható:

Mezőgazdasági Szövetkezetnél.

„PATHÉ” tűnélküli lemezek

a legújabb karácsonyi felvételekben, dús választékban.

30 cm.-es két oldalon tüvel játszó lemezekből **10 db 16 K.**

::: Egyenkénti vételnél darabja 2 koronáért kapható :::

Dévai Jenő

óra, ékszer, kerékpár, varrógép és gramofon raktárában
KUNSZENTMÁRTON.

Fényképészet

Tizenöt éve Kunszentmártonban jó hírnévnek örvendő fényképészeti műtermem most újonnan van berendezve. Ugyanis ott a legjobb kivitelű fényképek készülnek és pedig, szalon-, táj-, csoport és színes képek. Valamint sirkőbe porcellánra égetett képek, ugyszintén

életnagyságu képek

a legjobb kivitelben.

Tisztelettel

Sáray Szabó Albert
fényképész.

Tiszta, szép

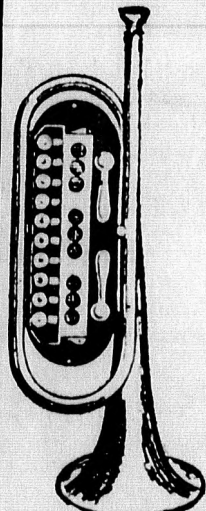
makulatura papir

csak métermázsaszámra e lap nyomdájában kapható.

Ujdonság!

Csoda réztrombita!

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta bármilyen nótát játszani. A „Csoda réztrombita” mindenkiül erős, vastag sárgarézből van készítve, könnyen fújható, 45 cm. hosszú, szép tartós billentyűkkel ellátva. Ára tokkal, iskolával és egy hasznos ajándékkal csak 6 k.

Wagner

Hangszer Király
országszerte elismert elsőrangú hangszer áruháza
Budapest, József-körút.

Óvás! Figyelem a pontos címre.

Képes hangszerárjegysék ingyen

Dévai Jenő

Bethlen-utcai

háza

(dr. Déri-féle házszomszédságában)

kedvező feltételek mellett

eladó.

Talmácsi Imrénének

a Batthiányi-utcában levő 87 számú

háza

az Apatócki János-féle kocsma szomszédságában, kedvező feltételek mellett ELADÓ. A ház áll 3 szoba, 2 konyha és melr léképiletekből — 268 négy-szögöl telekkel. Vízvezeték bevezetve. Értekezhetni lehet az eladó háznál.

A világ legjobb tetőfedő anyaga.

GYÁRI LERAKAT: Kunszentmártonban,
IFJ. TOMONYICKA JÓZSEFNÁL.

Papp Mátyásnének

két hold szőleje a Kisasszonyhegyen épülettel együtt örökáron azonnal eladó. — Bővebbet a tulajdonos ad özv. Molnár Györgyné házában.

Értesítés.

Alólirott tisztelettel értesitem a nagyerdemű közönséget, hogy 20 év óta fennálló

cipész üzletemet

özv. Némedy Gyuláné urnő házából a Gazdasági Takarékpénztár piactéri bérházába helyeztem át.

A mélyen tisztelt nagyközönségnek irányomban a multban tanusított szíves jóakarátát és pártfogását köszönöm s azt a jövőben is mély tisztelettel kérem.

Kunszentmárton, 1913. dec. hó.

Tisztelettel

Özv. Király Béláné.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismertebb köhögés elleni szert a KAISER-féle

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják

Köhögés

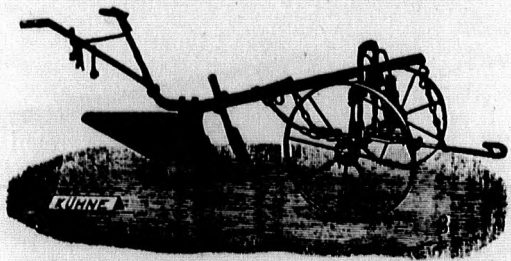
ellen. Rekedtség, elnyálkásodás, számarköhögés, katarus, gégefájás stb. minden előforduló hálés ellen.

6100 köszönő és hálalevél orvosoktól és magánosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágygerjesztő és legízletesebb bombonok.

Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként 60 fillérért kapható

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR
gyógytérában és minden hazai gyógytérában.

Kunszentmárton, Tizsanagyrev, Inoka, Cibakháza, Kürt, Ugh, Sas, Csépa, Szelevény, Mesterszállás községek gazdaközönségének szíves tudomására hozzuk, hogy gyári vállalatunk képviselőjét az ottani vidékre

Bozsik János és Tsa uraknak Kunszentmárton

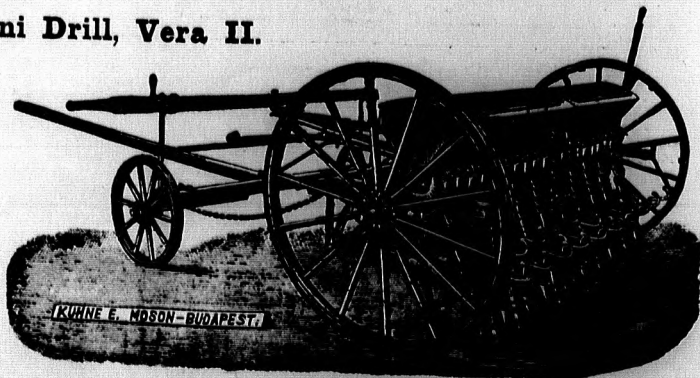
adtuk át és kérjük, hogy bizalommal nevezettekhez fordulni szíveskedjenek. Bozsik János és Tsa összes gyártmányainkban nagy raktárt tart, ahol gépeink természetben megtekinthetők.

Az őszi időnyre ajánljuk Hungaria Drill, Mosoni Drill, Vera II. hírneves vetőgépeinket, ekéinket, boronáinkat és egyéb talajmivelő eszközeinket, kukoricaamorzsolóinkat 10-féle nagyságban, szeoskavágóinkat, répvágóinkat stb. stb.

Benzin és nyersolaj motorok.

Tisztelettel

KÜHNE Mezőgazdasági Gépgyár R.-T.
Moson—Budapest.

Nyomatott Wolf Dazsö könyvnyomdájában Kunszentmárton.